

* نام کتاب: جامعه‌شناسی

* مؤلف / مترجم: گیدنز / منوچهر صبوری

* ناشر: نشر نی

* نوبت و محل چاپ: تهران ، دوم

* سال نشر: ۱۳۷۳

۶- جامعه‌شناسی

این اثر جزء منابع اصلی درس مبانی جامعه‌شناسی و جزء منابع فرعی و کمکی جامعه‌شناسی عمومی، جامعه‌شناسی خانواده، صنعتی و سیاسی است.

از جمله آثار مشابه می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- درآمدی بر جامعه‌شناسی / تألیف یان رابرتسون / ترجمه حسین بهروان

- درآمدی بر جامعه‌شناسی / تألیف بروس کوئن / ترجمه محسن ثلاثی

- جامعه‌شناسی / تألیف تی بی باتور / ترجمه سیدحسن منصور و ...

الف) بررسی شکلی

با وجود غنای محتوا، متن کتاب به گونه‌ای تدوین شده که برای دانشجویان مبتدی یا حتی دانشجویان سایر رشته‌ها، که علاقمند به مطالعه کلیات و اصول اساسی جامعه‌شناسی هستند، قابل استفاده است. در مجموع، ترجمه کتاب

حاضر، ترجمه‌ای روان، سلیس و هماهنگ با قواعد دستور زبان فارسی است. اصطلاح‌های تخصصی به خوبی به کار برده شده‌اند، خصوصاً فهرست واژه‌ها و مفاهیم اساسی که در پایان کتاب ضمیمه شده است، خواننده را با مجموعه‌ای از واژه‌های تخصصی جامعه‌شناسی و تعاریف مشخص آنها آشنا می‌سازد. ذکر مثال‌ها و نمونه‌های لازم و مناسب و زمینه‌چینی‌های مفید، که در آغاز و سراسر مطالب هر قسمت از فصول کتاب، هم‌چنین آمار و اطلاعات، تحقیقات و مطالعات انجام شده و ... همگی به نحوی در کتاب استفاده شده است، که تفهیم مطالب را برای خواننده تسهیل می‌نماید. در این اثر از کلیه متون و ابزارها جهت تفهیم موضوع استفاده شده است، دقت و اعمال سلیقه مترجم جهت استفاده از انواع واژگان و حتی تلاش مثبت ایشان برای ساختن واژگان جدید و لازم در برابر اصطلاحاتی که قبلاً ترجمه شده‌اند، قابل تقدیر است. (مانند اصطلاحاتی که در فصل‌های ۴-۶-۹ مانند بی‌توجهی مدنی، فریادهای واکنشی، فضای شخصی و ... به کار رفته)

ب) بررسی محتوایی

هر یک از فصول کتاب را می‌توان به عنوان متن اصلی یا بخش مهمی از متن اصلی در درس تخصصی جامعه‌شناسی معرفی کرد. که خواننده را با مبانی، اصول و کلیات جامعه‌شناسی آشنا می‌نماید. بنای کتاب در طرح مطالب به شیوه انتزاعی و صرفاً نظری نبوده و مطالب اشاره شده هم‌مانند بسیاری موضوعات دیگر، در ضمن مباحث و مثال‌های بخش دوم، بخش نهادها و حتی بخش‌های دیگر، به شکلی بیان شده است - در بخش واژه‌نامه اصطلاحات و مفاهیم اساسی کوشیده است که بحث‌های نظری و انتزاعی پیرامون مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی را در متن اصلی کتاب کم کرده و در ضمن مباحث و مثال‌های عینی‌تر، اهداف مورد نظر را به خواننده تفهیم کند.

ساختار و تسلسل منطقی میان مطالب در متن اصلی و متن ترجمه شده کاملاً با یکدیگر هماهنگ است. مؤلف برای تهیه این اثر قریب به ۱۱۷۰ کتاب یا مقاله و ... را مورد مطالعه و استفاده قرار داده است و در این راستا امانت علمی را به‌خوبی رعایت کرده و ذکر منابع در داخل متن به‌طور دقیق صورت گرفته است. مطالب به صورت استدلالی و بر پایه آمار و اطلاعات و نتایج تحقیقات گوناگون مطرح شده است. این اثر دست کم ۹۰٪ سرفصل درس مبانی جامعه‌شناسی (۱) و (۲) را پوشش می‌دهد و البته نکات بسیاری هم افزون بر آن در متن وجود دارد. مانند: فصل ۴، کنش متقابل اجتماعی و زندگی هرروزه؛ فصل ۶، جنسیت و تمایلات جنسی؛ فصل ۷، قشربندی و ساخت طبقاتی و ... داده‌ها و اطلاعات نسبت به زمان نگارش کتاب به روز هستند و عناوینی مانند: جامعه فرا-صنعتی، جایگزینی سوسیالیسم آینده احتمالی شهرها، پیش‌بینی تحولات آینده در نظریه‌های جامعه‌شناسی و دورنماهای احتمالی جمعیت در جهان سوم افق‌های جدیدی را به ذهن خواننده متبادر می‌سازد. این کتاب را می‌توان در حکم یک دایره‌المعارف یا کتاب مرجع کوچک جامعه‌شناسی و منبعی برای مراجعه دانشجویان و سال‌های بالاتر دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد و حتی گاهی بالاتر از آن تلقی کرد. در خصوص استفاده آن در دروس مبانی جامعه‌شناسی یا جامعه‌شناسی عمومی برای دانشجویان سال‌های اول، به‌خصوص گرایش‌های غیرپژوهشی، به دلیل مبسوط بودن مباحث و گستردگی مطالب فصول کتاب و نیز داشتن نکات خاصی در باب مسائل مربوط به جنسیت و متغیرهای دیگر فردی و اجتماعی، ممکن است مشکلات و دشواری‌هایی را پدید آورد. لازم است برای آزمون نهایی پایان ترم برخی فصول و مطالب اضافی حذف شود.

پیشنهادها

کتاب حاضر به عنوان کتابی درسی برای دانشجویان مقطع کارشناسی و به‌طور کلی، به عنوان کتابی آموزشی برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا مفید و مثمرتر است.

- مباحث مطرح شده از حیث جامعیت، به‌روز بودن مثال‌ها، آمارها و وقایع نقل شده، سادگی قلم نویسنده و ترجمه روان و قابل فهم مترجم مناسب بوده و منبع مناسبی برای دانشجویان علوم اجتماعی به‌شمار می‌رود.

- نکته قابل ذکر در مبحث اسلام، صفحه ۴۸۹، آنجا که نویسنده به معرفی اسلام پرداخته است، به نظر می‌رسد مرز اصول و فروع دین را نادیده گرفته و براساس ترکیبی از آنها به معرفی متون‌های دینی اسلام می‌پردازد؛ در حالی که براساس اعتقادات شیعه و سنی، شهادت به وحدانیت خداوند، شهادت به نبوت پیامبر و اعتقاد به برانگیخته شدن، در روز قیامت، اصول دین است که ظاهراً گیدنز نکته یا اصل سوم را مورد توجه قرار نداده و به‌جای آن مجموعه‌ای از وظایف مسلمانان چون نماز، روزه و ... را ذکر کرده است. هم‌چنین در صفحه ۵۰۶، در مبحث مربوط به «گسترش اسلام»، چنانچه مترجم محترم نیز در پاورقی اشاره کرده‌اند به نظر می‌رسد نظر گیدنز از نقش خوارج در تاریخ اسلام تا حدی سطحی و اشتباه باشد و این مسئله به منابع مورد مطالعه وی در این زمینه مربوط می‌شود. البته به نظر نمی‌رسد گیدنز برداشت مغرضانه‌ای از اسلام داشته باشد، اما لازم است خوانندگان با دقت بیشتری به مطالعه این مباحث پردازند.